

■ авіаційна безпека

Що там, у «чорному ящику»?

У повідомленнях ЗМІ, які стосуються авіакатастроф, обов'язково присутня інформація щодо пошуку «чорних ящиків» та їх подальшого розшифрування. Насправді цей пристрій офіційно має назву «Система аварійної реєстрації параметрів польоту». До його складу входить велика кількість датчиків, блоків обробки сигналів і накопичувачів. Сьогодні мова піде про технічне переоснащення прикордонної авіації новітніми зразками засобів контролю польотної інформації.

6
стор.

■ дата

Лисоня: сторіччя стрілецької слави

Цими днями минає 100 років з часу кровопролитних боїв на горі Лисоня, де в серпні – вересні 1916 року Українські січові стрільці своїми тілами поставили нездоланний заслін московським окупантам. Із цього часу Лисоня стала символом нескореності національного духу й свободи українського народу.

7
стор.

Прикордонник України

№ 34 (5528)

9 ВЕРЕСНЯ 2016 РОКУ

ЗАСНОВАНА У 1943 РОЦІ

ГАЗЕТА ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

3-5
стор.

«Ми чекали на співробітників прокуратури, а отримали «маски-шоу»

■ кордон за тиждень

Державний кордон України перетнуло
1,968 млн осіб
та **410 тис.** транспортних засобів

Затримано за незаконне перетинання
кордону **225** осіб,
зокрема **21** незаконний мігрант

Вилучено **14** одиниць зброї,
82 боеприпаси,
100 г наркотичних речовин

Затримано товарів і вантажів,
що незаконно переміщувалися через
державний кордон, на **1,565 млн** гривень

■ гарячі будні

На грошах машина далеко не заїде

Прикордонники Краматорського загону на контрольному пункті в'їзду-виїзду «Зайцеве» виявили значну суму коштів, приховану у паливному баці транспортного засобу. Під час перевірки автомобіля «Шевроле», який прямував на виїзд до неконтрольованої території, вартіві рубежу помітили, що водій сильно хвилюється. В ході поглибленого огляду авто в паливному баці були знайдені пакунки – з доларами США та російськими рублями. Зі слів водія – 52-річного мешканця Луганська, він приховав у пакунках 10 мільйонів російських рублів та 100 тисяч доларів США. За даним фактом прикордонники поінформували співробітників СБУ, Національну поліцію та зведену мобільну групу. Триває слідство.

Зоряна ТКАЧУК

Справа ваша – «труба»

Підпільний трубопровід виявили прикордонники Білгород-Дністровського загону під час перевірки рубежу. Пластикову трубу діаметром 20 міліметрів та завдовжки близько 100 метрів «зелені кашкети» знайшли на напрямку українського населеного пункту Розалівка та молдовського Старая Андріяшівка. За попередніми даними, порушники мали намір використати підземну комунікацію для перекачування спирту з території Молдови. Про факт виявлення трубопроводу прикордонники поінформували молдовських колег та в подальшому демонтували його. Порушникам слід врахувати, що для виявлення в ґрунті прокладених на значній глибині незаконних комунікацій вартіві рубежів активно використовують портативні скануючі георадари. Тож, Держприкордонслужба наполегливо рекомендує ділкам утриматися від спроб налагодити подібні підпільні канали.

Сергій ЯКИМЕЦЬ

Бус із родзинкою

Вартіві рубежу запобігли спробі незаконного переміщення контрабанди тютюнової продукції через державний кордон до Угорщини. Інформацію про можливу протиправну діяльність здобули та відпрацювали оперативні співробітники. Під час проведення спільного з митниками огляду мікроавтобуса «Мерседес» у пункті пропуску «Лужанка» прикордонники Мукачівського загону виявили спеціально облаштований сховок із сигаретами. 37-річний громадянин Угорщини спробував приховати тютюнову контрабанду між салоном і багажним відділенням транспортного засобу. Загалом правоохоронці вилучили у зловмисника 10500 пачок сигарет без акцизних марок і транспортний засіб вартістю понад 200 тисяч гривень. Сума оцінки сигарет наразі встановлюється.

Леся ФЕДОРОВА

■ спільними зусиллями

Мобільна гроза контрабанди

Розпочав роботу Міжвідомчий цільовий центр із запобігання та виявлення порушень законодавства з питань державної митної справи. В урочистих заходах із цієї нагоди взяли участь Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман, Голова Державної прикордонної служби України Віктор Назаренко, Голова Національної поліції України Хатія Деканоїдзе, Голова Державної фіскальної служби України Роман Насіров і керівник Міжвідомчого цільового центру Олександр Власов.

Людмила ТКАЧЕНКО

Центр утворено при Міністерстві фінансів України. Перші 10 міжвідомчих мобільних груп у складі представників Держприкордонслужби, Фіскальної служби та Національної поліції виїхали в місця дислокації у Київській, Львівській, Одеській, Закарпатській та Волинській областях. За два тижні ще 10 груп розпочнуть роботу у прикордонні.

Таргетинг-центр Міністерства фінансів проводитиме аналітично-пошукову роботу, виявлятиме ризикові операції в зоні діяльності митниць і даватиме доручення мобільній групі виїхати на місце, перевірити ситуацію та оперативно відреагувати на правопорушення. Мобільні групи складаються з чотирьох осіб (два представники від ДФС та по одному від Прикордонної служби і Національної поліції), які у цілодобовому режимі діють по всій території України.

■ правопорядок

Нас не залякати

Держприкордонслужба постійно відпрацьовує нові форми запобігання протиправній діяльності на державному рубежі. Зокрема, нещодавно мобільні резерви досить результативно посилили українсько-румунську та українсько-угорську ділянки кордону. Це настільки не сподобалося місцевим ділкам, що ті вдалися до погроз.

■ антитерор

Морський бунт

Жорстку силову операцію змусив провести вартівих морських рубежів спільно з представниками Центру спеціальних операцій «Альфа» Служби безпеки України бунт на турецькому судні, яке знаходилося за 11 миль від порту «Одеса». Високий професіоналізм українських військових врятував життя людей.

Ігор ПЛЕТЕНЬ

Прикордонники Одеського загону Морської охорони отримали інформацію про надзвичайну

ситуацію від капітана корабля, що слідував під прапором Туреччини. В подальшому від консульства Туреччини в Одесі надійшла уточнююча інформація: двоє представників команди, озброєних ножами, завдали поранень декільком іншим членам екіпажу, знеструмили судно та взяли в заручники п'ятьох осіб. Частина екіпажу, ховаючись від нападників, встигла забарикадуватися.

Керівництво операцією взяла на себе Служба безпеки України. Від Одеського загону Морської охорони до місця події висунулася тактична група. Корабель «Павло Державін» та катер «Дарниця» зайняли позиції у готовності ліквідувати терористичну загрозу. Окрім того, вартіві морських рубежів організували взаємодію з іншими суднами, які прибули для порятунку екіпажу.

Вони мають право безперешкодно входити в зони митного контролю, пункти пропуску, зупиняти транспортні засоби, приймати рішення щодо їхнього огляду тощо.

З метою запобігання зловживанням передбачено повну фото- та відео фіксацію роботи мобільних груп, а грошове забезпечення їх представни-

ків складатиме від 30 тис. гривень. Це дозволило відібрати з числа претендентів професіоналів високого класу з незаплямованою репутацією. Відтак чесному бізнесу немає чого боятись, на відміну від нечистих на руку ділків, які звикли заробляти, порушуючи митне законодавство і законодавство про державний кордон.

Сергій ЯКИМЕЦЬ

Так, прикордонники відділу «Великий Бичків» Мукачівського загону під час моніторингу ділянки кордону виявили порушників, які перепливали річку Тиса з Румунії в Україну. Невідомі вдалися до втечі. Вартіві рубежу одного з них затримали і доставили у відділ прикордонної служби для складання процесуальних документів. У ході подальших пошукових дій поблизу населеного пункту Луг Рахівського району виявлено громадянина України, імовірно причетного до протиправної діяльності. На запрошення пройти до відділу, той відповів агресією та погрожував життям і здоров'ям прикордонників.

Буяна затримано. За даним фактом направлено повідомлення про виявлення ознак кримінального

правопорушення за ст. 345 ККУ «Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу», а дану особу передали взаємодіючим правоохоронним органам.

Загалом з початку 2016 року підрозділами внутрішньої та власної безпеки зафіксовано понад 20 фактів погроз військовослужбовцям Державної прикордонної служби України, з яких п'ять – пошкодження майна та один пов'язаний із фізичним насильством.

Держприкордонслужба попереджає, що у всіх подібних випадках відомство проводитиме перевірки та захищатиме права вартівих рубежів, які сумлінно охороняють інтереси нашої держави. Порушники, які вдаються до погроз прикордонникам, не залишаться поза увагою представників правоохоронних органів і будуть притягуватися до відповідальності згідно з чинним законодавством.

■ акценти

Віктор Назаренко:

«Ми чекали на співробітників прокуратури, а отримали «маски-шоу»

У середині серпня Головна військова прокуратура спільно з Департаментом боротьби з економічними злочинами провели обшуки в приміщеннях Державної прикордонної служби України. Ці обшуки викликали серйозний резонанс, оскільки представники Держприкордонслужби звинуватили військову прокуратуру в упередженості. Голова Державної прикордонної служби Віктор Назаренко в інтерв'ю Цензор.НЕТ розповів про своє бачення конфлікту з військовою прокуратурою, про успіхи і проблеми у зведенні «стіни» на кордоні з РФ, про те, як можна перемогти корупцію на кордоні.

Юрій БУТУСОВ,
Цензор.НЕТ

– Вас задалегідь попередили про обшук?

– Нас сповістили не про обшук, а про те, що будуть якісь слідчі дії. А відбуваються вони постійно. Ось у нас уже деякий час працює НАБУ, робить певні виїмки. Це природний процес, адже якщо є рішення суду, то його потрібно виконувати. Тому співробітників прокуратури ми чекали, для них підготували пропуски та документи. А в результаті отримали «маски-шоу».

– Предметом виїмки була ситуація в Чопському прикордонному загоні?

– Було дві складових: вирубка лісу і нібито перешкоджання діяльності журналіста Романа Бочкали. Рішення суду спочатку нам ніхто не пред'являв, а посвідчення прокурорів не є підставою для пропуску на нашу територію. До того ж вони намагалися провести з собою телевізійних журналістів. Нашим військово-

службовцям рішення суду було показано тільки мимохит, і в ньому йшлося про два, озвучені мною, факти.

– На Ваш погляд, виїмку яких документів повинні були здійснити співробітники прокуратури?

Щодо ситуації по лісу, з урахуванням завданих збитків і задіяних там фігурантів, я взагалі вважаю, що це компетенція НАБУ. Там потрібно проводити розслідування не тільки стосовно прикордонників, а й щодо представників інших правоохоронних органів, а також органів місцевої влади.

– Мені складно уявити, виїмку яких документів вони могли зробити у нас. Ми – адміністрація, центральний орган виконавчої влади. А в Чопі є начальник прикордонного загону, наділений усіма повноваженнями, що має можливість спілкуватися зі своїми колегами з сусідньої держави і відповідає за організацію охорони кордону на ділянці.

Щодо подій на Закарпатті. Самі прикордонники ліс не рубали. Взагалі мова йде про просіку на лінії кордону. Існує така практика: ці просіки повинен хтось утримувати. Проте замість того, щоб очищати просіку, було вирубано певну ділянку лісу вздовж лінії кордону. Хто саме вирубав – поки що не встановлено. Далі цей ліс, імовірно, був перевезений на територію Словаччини.

Якщо брати хронологію подій, то цю ситуацію наприкінці березня виявили представники Національної поліції і лісового господарства Закарпатської області. Первинно 2 квітня на ділянці відділу «Великий Березний» начальник Чопського прикордонного загону призначив розслідування за цим фактом і вже 5 квітня відправив звіт. 6 і 12 квітня уточнена інформація за фактами вирубки почала надходити в регіональне управління. Чопський прикордонний загін повідомив про це районну військову прокуратуру та інші правоохоронні органи. Були призначені додаткові розслідування, і всі матеріали знову ж були направлені в прокуратуру.

7 квітня, виконуючи на той момент мої обов'язки перший заступник, відправив повідомлення в усі інстанції, зокрема й Генеральну прокуратуру та МВС. Окремим листом ми поінформували МЗС, тому що це міжнародне питання. І лише 14 квітня військова прокуратура за даними фактами відкрила кримінальне провадження, після чого оголосила підозру чотирьом військовослужбовцям нижчої ланки – командирам підрозділів і їхнім заступникам.

З огляду на те, що розслідування на місці проводиться повільно і не до кінця об'єктивно, у липні я відправив з Києва групу. Ця група пішки пройшла всі ділянки, деталізувала всі моменти, пов'язані з лісом, і привезла нові матеріали. Ми їх вивчили, після чого був підготовлений наказ про притягнення до дисциплінарної відповідальності за упушення в службі 16 офіцерів.

Всі матеріали, висновок і наказ було направлено Генеральному прокурору України. Процес був завершений 15 серпня. До відповідальності було притягнуто офіцерів вищого рівня: звільнено трьох начальників загону, двох офіцерів позбавлено військового звання, двох понижено в посаді і чотирьом оголошено неповну службову відповідність.

Більш того, матеріали нашого розслідування торкнулися не тільки Чопського загону, а й регіонального управління у Львові. Там начальник штабу отримав службову невідповідність. Аналогічні заходи було застосовано до заступника з технічної частини, який зараз проходить процедуру звільнення.

Фактично ми покарали офіцерів вищого рівня, ніж прокуратура. І на другий день відбуваються події, про які ми говоримо – в центральному апараті влаштовуються «маски-шоу».

Всі питання ставилися моєму заступнику, у його ж кабінеті проводили обшук, під час якого нічого не знайшли. Однак мало місце порушення режиму секретності: люди, котрі проводили обшук, дивилися документи, до яких не мали права доступу. А також журналісти фактично брали участь у слідчих діях. Ще раніше журналісти цього ж каналу в Закарпатті разом з

військовим прокурором Закарпатського регіону їздили по інших ділянках з питання, пов'язаного з відведенням земель. Повертаючись до теми обшуку в центральному апараті, хочу сказати, що під час нього було здійснено цілу низку порушень. Взагалі я вважаю, що все це був піар-хід з боку військової прокуратури.

– Можете сказати конкретно, про кого йде мова?

– Мені складно називати прізвища – для цього потрібно мати відповідну доказову базу. Можу сказати, що це люди з числа керівників військової складової Генеральної прокуратури.

Ми впевнені, що більшість слідчих військової прокуратури – професіонали і патріоти. До речі, ми з ними співпрацювали в спецоперації щодо пошуку картин. (Йдеться про 17 італійських полотен, викрадених з музею у Вероні 2015 року. У травні 2016 року вони були знайдені в схованці на острові Турунчук в Одеській області. Україна повернула картини Італії. – Ред.) Про цю операцію знала дуже обмежена кількість людей. Очоловав її Президент. Ми зробили все, щоб ці 17 творів мистецтва не потрапили на територію Придністров'я, а потім у Росію. Кількох слідчих військової прокуратури ми підключили до цього процесу на кінцевому етапі.

Щодо ситуації по лісу, з урахуванням завданих збитків і задіяних там фігурантів, я взагалі вважаю, що це компетенція НАБУ. Там потрібно проводити розслідування не тільки стосовно прикордонників, а й щодо представників інших правоохоронних органів, а також органів місцевої влади.

Стосовно Романа Бочкали і звинувачень з підробки документів, то це знову не до військової прокуратури. Це справа Національної поліції. Все це нашоєму на думку, що окремі люди у військовій прокуратурі намагаються дискредитувати керівництво Державної прикордонної служби.

Вважаю, що це почалося як тільки ми стали системно й повномасштабно наводити порядок.

Наведу кілька цифр. 2015 року до дисциплінарної відповідальності притягнуто 4868 осіб, а нинішнього – 3115. 2015 року від виконання службових обов'язків відсторонено 100, а 2016 року – 48 посадовців. Піддано ротажі 2015 року – майже 1000, а 2016 року – 245 прикордонників. Понижено на посадах 2015 року – 45, 2016 року – 35 осіб. Звільнено зі служби за негативними статтями 2015 року – 766, нинішнього року – 555 людей. З них за службовою невідповідністю – 510 осіб минулого і 382 – нинішнього року. З позбавленням військового звання – 83 особи минулого і 21 – нинішнього року. За невиконання контракту – 126 людей 2015 і 139 – цього року. За рішенням суду – 47 осіб минулого року і 13 – нинішнього. Це ті люди, які не зрозуміли, що шлях очищення відомства від корупції – незворотній і продовжували жити минулим.

– Чи були випадки, коли до Вас хтось заходив з конкретними або не дуже конкретними натяками?

– До мене ніхто і ніколи не прийде в цей кабінет з такими питаннями, тому що вони знають відповідь: вона буде негативною. Розумієте, на кордоні немає українського контрабандиста. Є, як мінімум, два організатори – українсько-польський або угорсько-український, або інші, але, як правило, це представники з декількох країн, зав'язані в один ланцюжок. Також на кордоні не може нічого відбуватися, якщо там задіяний тільки один прикордонник. Обов'язково задіяно багато служб і правоохоронних органів, в тому числі й військова прокуратура. І є організатор протиправної діяльності.

Закінчення. Початок на стор. 3

Для того, щоб побороти цю ракову пухлину, лікувати потрібно всіх і вся. Ми інших лікувати не можемо – у нас немає таких інструментів. Ми почали лікувати себе. Це важкий, хворобливий процес.

На жаль, у регіонах, на місцях продовжують працювати корупційні схеми. Візьмо, для прикладу, Схід. На наш відділ у Бахмуті ми отримували сигнали від людей. Зокрема про те, що існує системне вимагання грошей при проїзді контрольного пункту в'їзду-виїзду. Ми почали перевіряти – не змогли отримати потрібну інформацію. Тоді зняли людину з іншого напрямку, впровадили туди і взяли хабарників «на касі». Там були не тільки наші представники, але ми працювали лише за своїми. І ось 19 посадових осіб ми затримали і відкрито про це розповідаємо. Несподівано починаємо отримувати сигнали, що це погано. Сигнали з боку військової прокуратури – всі прикордонники погані, керівництво служби погане, системне хабарництво. Виходить, як тільки ми починаємо всю цю муть розганяти, нас намагаються з цього шляху звернути. Вважаю, що в цій ситуації йде боротьба нового зі старим.

– Що ви маєте на увазі під словом «старий»?

– Я говорю про ту корупційну складову, яка продовжує існувати. Наприклад, я знаю, що в Києві на лівому березі біля «Бориса» є якесь детективне агентство, в якому зібрані, в тому числі, й наші колишні військовослужбовці оперативного профілю. Очолює це агентство раніше судимий колишній наш військовослужбовець, і цей центр цілеспрямовано збирає про нас інформацію, перекручує і використовує її проти нас...

– Ви знаєте, хто стоїть за цим агентством? Кому вигідна ця кампанія проти Держприкордонслужби?

– Вони організували кілька інформаційних платформ для того, щоб впливати на деякі державні структури. На нас впливати у них не виходить, тому і почалися такі активні компрометуючі дії. Найближчим часом ми поінформуємо компетентні органи з цього приводу. Держприкордонслужба – правоохоронний орган зі спеціальним статусом, і ми можемо діяти тільки в своїй площині. Ми не можемо збирати інформацію про когось поза своєю компетенцією, а ось про нас, виявляється, можна. У цій фірмі є кумівство із можновладцями. Але ми повинні діяти в рамках закону, і зараз я не можу озвучувати якісь зв'язки.

Домінік Трач – колишній начальник польської прикордонної охорони сказав мені: «Віктор, 2002 року у нас була дуже складна система, і один із шляхів – це абсолютно прозора діяльність, – те що є, те і говори». Я говорю те, що є, а мені намагаються закрити рота брудними методами.

Або ось ще цікава ситуація стосовно Монтян. Всі бачили, що вона обіцяла прикордонникам. Жінка з'явилася в пункті пропуску на машині, віз її чоловік. Ми виконали доручення одного з правоохоронних органів. Відповідно до нього ми й почали діяти. Водночас військова прокуратура за скаргою людини, яка була з громадянкою Монтян, внесла наших співробітників, які виконували доручення, в єдиний реєстр. Тобто Монтян за погрозу і антидержавні висловлювання ще не притягнена, а наших співробітників військова прокуратура в реєстр вже внесла...

До речі, що стосується внесення інформації до єдиного реєстру, по наших військовослужбовцях з боку прикордонної служби. 2015-го з 315 фактів внесення інформації в ЄДРДР 195 – наші. Решта – правоохоронні органи, відповідно 120. Поточного року ми «внесли» в 79 випадках, а всі інші – в 71-му. Такого раніше стосовно своїх військовослужбовців Держприкордонслужба ніколи не робила.

– Розкажіть, як проходить співпраця Держприкордонслужби з колегами із сусідніх країн?

– Ми активно працюємо з нашими іноземними партнерами. Провели зустріч із колегами з Польщі, Словаччини, Молдови, Угорщини та визначилися, що працюємо по організаторах злочинних схем і нам не принципово, на чий території станеться затримання. Були спрогнозовані аналізи ризиків, ми вийшли на хорошу оперативну складову, почали разом працювати за корупційною складовою, обмінюватися інформацією. Нинішнього року у взаємодії ми вже затримали 13 літальних апаратів, з них 4 літаки, 1 вертоліт, дельтаплани тощо. Минулого року у нас було дев'ять таких затримань.

Активно працюємо на заході з урахуванням того, що частина сил задіяна на сході. Ми домоглися і з румунськими колегами, що будемо вирішувати проблеми разом. Позитивно змінюється цього року ситуація на кордоні в Чернівецькій області. Адаже проблема контрабанди не тільки в Закарпатті, а й по всіх ділянках. Для нас головна складова безпеки – це і незаконна міграція, і контрабанда зброї та боєприпасів. Ми вже провели п'ять міжнародних операцій з перекриття каналів наркотрафіку. Проїшли серйозні затримання, в тому числі й за кордоном.

До речі, минулого року міжнародні організації допомогли нам технікою та обладнанням на суму близько 1 мільярда гривень – 1/5 нашого бюджету.

Керівникам Frontex (агентство ЄС з безпеки зовнішніх кордонів, – ред.) я запропонував охороняти кордон Європи не з нами, а з Росією. А то, що робимо з технічного обладнання... Держава зобов'язана мати кордон. Вперше у багатовіковій історії України ми почали облаштування кордону з Росією, і який ми зустріли опір?..

– З чийого боку?

– На мій погляд, воно організовано з Росії. Вони не зацікавлені в цьому процесі. Демаркацію кордону у нас не проведено. Море взагалі не розділене, є багато проблемних ділянок. Наприклад, Мілове. Наші візаві з Росії ніколи на ці речі (позначення кордону, – авт.) не підуть. Ми практично самостійно стверджуємо нашу територію цими спорудами, мінімізуємо корупційні складові, нелегальну міграцію тощо. Там, де зробили ці 230 кілометрів (проект «Стіна» на кордоні з Росією, – ред.), практично припинилася протиправна діяльність. Тобто, є інші зацікавлені – це ті протиправні елементи, які у нас існують в організованих формах. За їх замовленням працюють і деякі представники ЗМІ.

Прикордонник – це не просто професія, це стан душі. Для прикордонника є абсолютно святе поняття – державний рубіж і, зокрема, його інженерний стан. Справжній прикордонник ніколи його не продасть. Але влізли так звані «прикордонники»...

– Судячи з кількості звільнених, таких чимало.

– Так. На жаль, це не одна і не дві людини. Вони ж як звикли жити: зарплата – це так собі. Раніше за все доводилося платити: від звання до заліжків. Коли мій заступник на одній із нарад встав і сказав: «Товариші, ви дістали своїми пропозиціями, щоб я за квартири гроші у вас брав – не треба, для мене видати квартиру святе», його не зрозуміли. Минулого року ми здали 378 квартир і 146 кімнат. Нинішнього – нещодавно вперше за 15 років – здали 32 квартири в Хмельницькому. Відвоювали майданчик, практично в центрі Києва, і там будемо. Плануємо першу секцію з 176 квартир здати до наступного Дня Незалежності. А таких секцій буде три.

– Як Ви оцінюєте нинішню зарплату співробітників Держприкордонслужби? Чи можна побороти корупцію при зарплаті в 7000 гривень?

– Корупція – це соціальне явище. Той же прикордонник живе в селі, де процвітає контрабанда. Він чийсь родич, брат, сват. Але цього року Президент і Уряд вивели прикордонників на гідну зарплату. 7000 гривень – це мінімалка, командир загону отримує понад 16000 гривень.

– Може, варто скоротити чисельність військовослужбовців, щоб ще підвищити зарплату?

– Ми вивчали це питання. Наш кордон найбільший у Європі – майже 7000 кілометрів, і ми прив'язані до цієї лінії і пунктів пропуску. Ми не

19 посадових осіб ми затримали і відкрито про це розповідаємо. Несподівано починаємо отримувати сигнали, що це погано. Сигнали з боку військової прокуратури – всі прикордонники погані, керівництво служби погане, системне хабарництво. Виходить, як тільки ми починаємо всю цю муть розганяти, нас намагаються з цього шляху звернути.

можемо зменшити кількість людей. Раніше як було: існувало 400 застав. За кожною закріплена ділянка в 20–30 кілометрів. Навіть якщо немає бензину, пішки можна було пройти. Після цього перейшли на чисто правоохоронну систему, і окремі ділянки стали протяжністю до 120 кілометрів. Як можна це пройти пішки? Адаже охорона кордону це, передусім, інтегрована система.

До речі, щоб мати бойові резерви, з ініціативи Президента Верховна Рада збільшила чисельність прикордонників на 3000 чоловік. Це і є бойовий резерв, який ми використовуємо в зоні АТО.

– Ви підтримуєте скорочення генералів?

– Так. Пропозиції по скороченню я погодив з міністром внутрішніх справ і доповів Президенту. У нас за штатом було 74 генерали, а на сьогодні ми запропонували 33. Більшість з них служитимуть в Адміністрації та нашій академії. Вони повинні вчити наших лейтенантів. Колегія це підтримує. Зараз у наявності – 25.

– Арсен Аваков анонсував скорочення генералів з 74 до 14.

– Арсен Борисович каже про міністерство. Узгоджена цифра буде в Указі Президента. До речі, генеральське звання не тягне за собою різке збільшення зарплати. Різниця між грошовим забезпеченням генерала і полковника – 10 гривень. Йдеться про моральне визнання заслуг офіцера з боку держави.

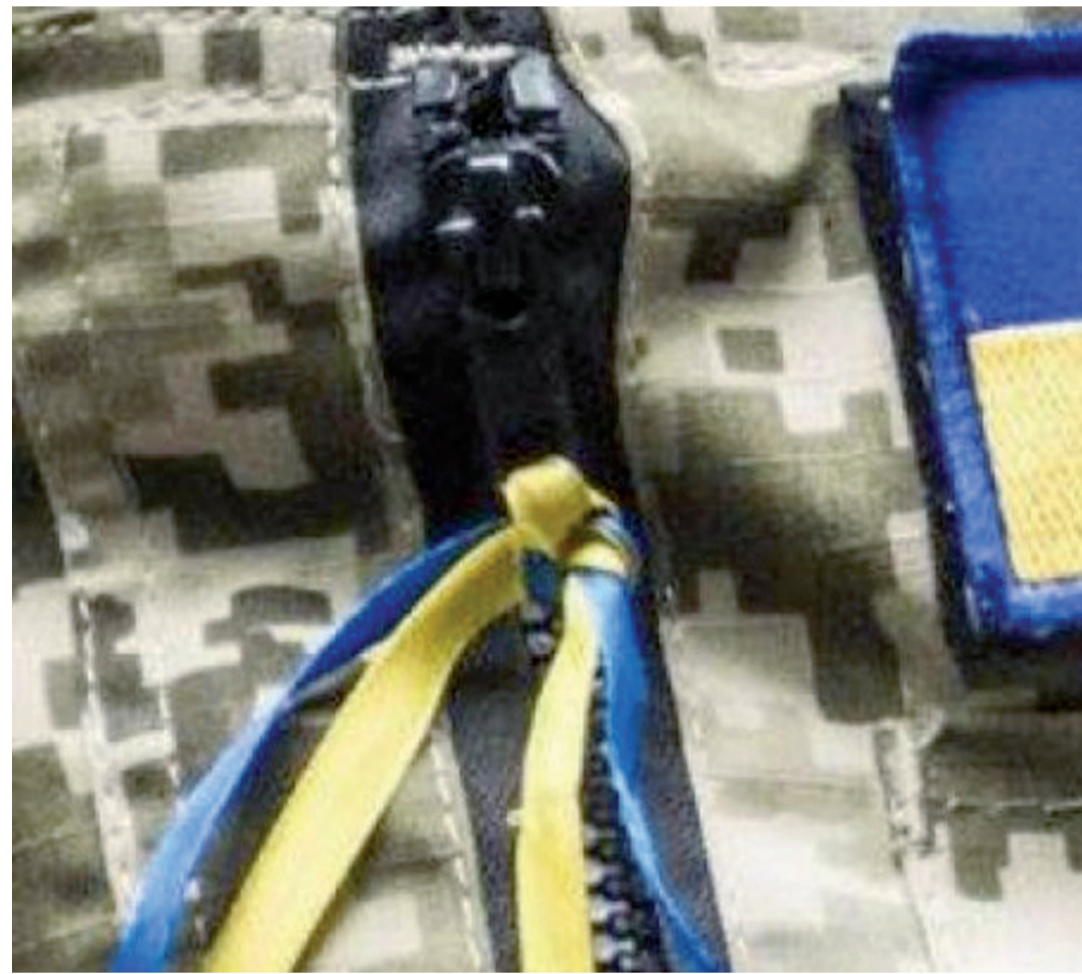
кордон поза митним контролем або з приховуванням культурних цінностей, небезпечних вантажів, вибухівки, зброї, боєприпасів і засобів негласного збору інформації. Все інше переміщення товарів – це тільки порушення митних правил. Тобто, ефективних механізмів впливу на потенційних контрабандистів практично немає, адже переміщення товарів через кордон кримінально не карається!

– Існує серйозна проблема з відкладеним транзитом і поставками з окупованих територій. Ваше бачення: як це можна припинити?

– Ви поставили питання щодо митних правил, до яких ми не маємо відношення.

Які основні потоки в зоні АТО? Перше – це незаконне переміщення контрафактних сигарет фабрики «Амадей» з Донецька. У січні-травні на Краматорській ділянці ми вилучили понад 40 тисяч пачок сигарет. Наступний напрямок – контрафактний алкоголь. Знову ж таки, на території цього загону ми разом із фіскальною службою вия-

«Ми чекали на співро а отримали»

– Які основні схеми контрабанди діють зараз на кордоні і яка роль у них Держприкордонслужби?

– Зараз з ініціативи Прем'єра створено міжвідомчі групи, які працюватимуть по всій території країни. Кордон чомусь пов'язують лише з прикордонниками, а там багато складових. Наприклад, на сьогодні в пунктах пропуску 8–9 служб.

вили базу з 31-ою тонною спирту вартістю понад 15 млн гривень. Ще напрямком – гроші і валюта. Тільки в контрольних пунктах в'їзду-виїзду цього року ми в 57 випадках витягли зі схованок 3,1 млн гривень, 1,04 млн доларів, 26,5 млн рублів. Ми це все вилучаємо і здаємо. Далі – товари народного споживання, продукти. За цей рік ми затримали 250 автомобілів, які перевозили товари на загальну суму 19,7 мільйона гривень. І ще цікава тема – дорогі автомобілі. За цей рік затримали 133 автомобілі з несправними, підробленими документами. Правда, це більше компетенція Державної фіскальної служби.

У зоні АТО в чому проблема? Якщо на мирних ділянках кордону ми відповідаємо за режим, а в пункті пропуску – за загальний режим, то в зоні АТО ми зараз перебуваємо тільки на КПВВ і на так званих нулях на лінії дорожніх коридорів. А довжина лінії розмежування – понад 400 км, і там багато контролюючих органів.

– Чи необхідно Держприкордонслужбі таку кількість людей і чи можна її зменшити?

– Згідно із законом у нас 53 тисячі персоналу, з них 45 – військовослужбовці. Зайнятий не весь штат.

Якби у мене був повний бюджет і повний штат – ефективність охорони кордону була б набагато вищою. Тому на сьогодні ми з величезним напру-

Навіщо їх там стільки, якщо їде законслухняний громадянин? Ми подали пропозиції, що має бути дві служби. Митна, що включає в себе всі види контролю, і прикордонна, яка займається складовою безпеки і прикордонним контролем. Це вже зменшення корупційних ризиків.

Є низка інших питань. Наприклад, що таке контрабанда? Зараз це переміщення через митний

женням виконуємо завдання тією кількістю персоналу, який є. Держприкордонслужба вперше призвала близько 4000 військовослужбовців строкової служби. Вісім років Служба не здійснювала призову. І на рахунок строковиків вже навіть є затримання. Ми порахували, що це набагато дешевше – 250 гривень утримання «строковика» і 7 тисяч – контрактника. Але тут є й інші фактори, наприклад, харчування солдатів, інші складові процесу забезпечення. Після підняття грошового забезпечення ми від цієї практики будемо відмовлятися і сподіваємося, що ті, кого ми призвали, – це наші майбутні контрактники.

– Кажуть, ви нещодавно звільнили начальника внутрішньої безпеки.

– Є такий факт, але я б сказав по-іншому. Управління ВБ – це передове управління, яке ми створювали разом з американськими партнерами. Програма називалася «Виклики тисячоліття», і ми першими з неспеціальних служб створили свою

Ми багато зробили в плані лібералізації візового режиму. Наприклад, підключилися до бази Інтерполу в Ліоні, не маючи на той момент до кінця відрегульовану нормативну базу. У нас щодня йде 15–20 спрацювань по лінії Інтерполу. На сьогодні це 5578 спрацювань. З них ми реалізу-

Якби у мене був повний бюджет і повний штат – ефективність охорони кордону була б набагато вищою. Тому на сьогодні ми з величезним напруженням виконуємо завдання тією кількістю персоналу, який є.

вали 1392. Це тільки один із прикладів інтеграції в європейську систему безпеки. Інший приклад – у нас дуже добре розвинений кримінальний аналіз і аналіз ризиків. Це пілотні проекти, які ми відпрацювали з нашими польськими партнерами

– Повернемося до питання «очищення». Кого Ви призначаєте на місце тих, що звільнили?

– Це люди з нашого кола – ми не можемо брати когось зі сторони. Неможливо відразу зробити людину прикордонником – професіоналом. Вивчас-

мо – ким він був, де проходив службу. Для нас принципово, якщо це Закарпаття, скажімо, то, щоб він там ніколи не служив. Коли вибирали начальника Мукачівського загону (п'ятого за два роки) вимоги були – щоб це був професіонал, порядний офіцер, ніколи не служив в Закарпатті і не мав там родинних зв'язків. Ми таку особу призначили. Він працює кілька місяців, є нюанси, питання, але мені здається: ми з ним не помилилися.

– Виходить, якщо п'ятеро командирів поміняли за 1,5 року, то там як був хаос, так і залишився. Скільки триватиме ця чехарда?

– Якщо людина прийшла і не займається протиправною діяльністю, а працює – ми її тільки підтримаємо. Ми хочемо, щоб офіцер, призначений на посаду, просто чітко виконував свої обов'язки. Наприклад, Чернівці. Спочатку поставили людину, яка воювала. Перше чим він займався – почав організувати корупційні схеми. Поставили іншого – і разом з іншими правоохоронними органами зловили його на хабарі. Потім третього, четвертого... Сподіваюся, що командир, який керує загonom сьогодні, не піде цим шляхом і чесно виконуватиме свої обов'язки.

– Ось із ким, наприклад, прикордонник в Мукачеві може домовитися, щоб йому дали грошей на бензин, окрім як із контрабандистом?

– Торік пропозиції в бюджет ми подали на 17 млрд грн, а отримали 5,2 мільярда. Цього року ми теж подали на 17 млрд, але з урахуванням, що ми недоотримали минулого року. А скільки буде насправді – я не знаю.

Якщо брати європейську країну, наприклад, Словаччину. Вона тільки з нами має кордон у 100 кілометрів. Звичайно, вони все зробили за наукою. У нас такого забезпечення немає. Але я від начальника загону не вимагаю шукати гроші на бензин. Немає бензину – доповідай, значить ти не їдеш, ти йдеш. Це одна з важливих складових, щоб не було корупційної схеми. Тому що, як тільки він поїде шукати гроші на бензин, автоматично почнеться черговий виток корупції.

– П'ять начальників в Мукачеві і Чернівцях поміняли не за бензин?

– Ні, звичайно. Один за півтора місяця встиг взяти хабар 15 тис доларів, ми його зловили. Кожен командир був знятий за конкретну негативну ситуацію.

– Ви говорили з Президентом, що необхідна радикальна реформа, в тому числі і з матеріальним забезпеченням?

– Президент і міністр внутрішніх справ – мої керівники, і я їм про все доповідаю. І в Нацгвардії, і в поліції такі ж проблеми. Їх вирішує керівництво країни, а я вирішую проблему в своєму відомстві. На пунктах пропуску ми затримуємо і товари з Європи, і викрадені автомобілі з Європи, а європейські колеги отримують європейську зарплату. Я також впевнений, що і в ситуації з лісом замішаний хтось із словацьких колег. Але я бачу багато позитиву. Наприклад, з кадрових питань. Звільнилося кілька десятків генералів. На цих посадах зараз працюють люди, які професійно вже вирости і виконують поставлені завдання. Це ті люди, які борються і з порушенням кордону, і з корупцією. У нас з'явилося вже багато нових керівників вищої ланки. Вони приймають рішення з усіх виникаючих ситуацій самостійно і в межах компетенції.

– Ви могли б назвати прізвища цих людей?

– По-перше – мої заступники. Цілий ряд керівників департаментів. До прикладу візьмемо регіони. Багато нарікань є у бік генерала Бідила (отримав звання генерала 28 травня), там дуже багато проблем, але він охороняє кордон з Росією плюс зона АТО. Я вважаю, що він особисто на своєму місці і успішно вирішує проблеми, що виникають. Стосовно Одеси. Генерал Косик (звання отримав

28 травня 2015 року) – там і зараз багато проблем на ділянці українсько-молдовського кордону, але він зумів призупинити діяльність багатьох злочинних угруповань у портах та на інших об'єктах. Затримання картин на острові Троїцькому – це його заступник спрацював з даного питання. На Заході – генерал Єгоров. Звання отримав цього року, воював в АТО. Я помилюся в його попереднику, якого знав з лейтенантських погонів, і його довелося звільнити.

– Як Ви прокоментуєте інформацію про майну, придбану на родичів, на Трутенка? Вам пред'являли машини і квартири.

– Це черговий епізод замовної інформаційної кампанії проти керівництва прикордонної служби. Я – прикордонник. Ми все життя поневірялися по частинах і заставах. Дружина моя смарагдів не купувала. Я пройшов усі встановлені перевірки з приводу мого майнового стану. Що стосується сім'ї моєї дочки і зятя. 10 років тому було весілля, і вже тоді квартири та інше майно були у свата, який займався бізнесом. У мене була квартира на Харківському шосе – я її отримав від держави 2004 року. Ми з дочкою законно приватизували цю квартиру і зараз продали. Дочка отримала свою частину, я свою. Після заміжжя вона переселилася до чоловіка. Я до ведення ними господарства не маю відношення. Вони теж продали свою квартиру й на ті гроші, що були у дочки і від продажу квартири, і від продажу іншого майна купили квартири в іншому місці. Я в цей процес не втручаюся. У мене немає часу. Це справа сватів і справа дітей. Це не моє майно. Зараз я переїхав у квартиру доньки і буду там жити.

Згідно із законом моя сім'я – це моя дружина. А журналісти озвучили всі адреси, всю конфіденційну інформацію. Ніхто нічого не приховує, але я думаю про безпеку родини. У мене п'ять онуків і внучка. Спочатку чинили тиск на мого сина і його сім'ю по лінії дружини. Син служив прикордонником, але він служив у тому середовищі, яке було. Коли мене призначили, у нас виник конфлікт інтересів. І я свого власного сина звільнив. Спочатку він пішов у прокуратуру, потім – в СБУ в сили спецоперацій і відвоював у ССО. Сьогодні він з прикордонниками взагалі не спілкується, бо я не можу йому цього дозволити, і він не може собі це дозволити.

Ось, наприклад, незабаром знову буде черговий замовний сюжет по проекту інженерно-технічного облаштування кордону. Приїхало кілька груп народних депутатів, подивилися, похвально відгукнулися, а після цього приїхала знімальна група цього ж каналу, що був з прокурорами, і відразу з конкретним переліком проблемних місць, куди заїхати. Я впевнений, що сюжет буде негативним.

– Скільки кілометрів кордону було облаштовано і скільки коштів було виділено?

– Нам затвердили проект на три роки і на 4,1 мільярда. Виділили минулого року 400 мільонів. Працювали на території Чернігівської та Харківської областей, зараз будемо переходити до Луганської області. Ми, до речі, повністю роботи ще не прийняли. В середньому зроблено 230 кілометрів.

Я коли ще в штабі працював, мене відправили з раптовою перевіркою до Глухова, а коли повернувся, написав доповідну записку з пропозицією охороняти цю ділянку кордону дискретно. Що це означає – я запропонував визначити напрямки ризиків і на них сконцентрувати сили, створити глибину для того, щоб хоч щось затримувати, адже кордон з Росією був повністю відкритим! Після цього я ніколи більше на раптові не їздив. Так ось – ніколи на російському кордоні нічого повномасштабного не робилося, а тут ми почали робити на території двох областей. Земля уздовж кордону розпайована. На деяких ділянках, які нам не віддають власники, змушені робити розриви в системі. А ці ділянки держава має викуповувати.

Та ж проблема на Закарпатті. Місцеві ради ще раніше повіділяли ділянки вздовж кордону, а ми зараз цю проблему повинні вирішувати. Але ми і з цим боремося. На Закарпатті вже кілька років подаємо позови через військову прокуратуру, оскільки згідно із законом це безкоштовно, і вже відсудили 43 ділянки загальною площею майже 160 гектарів. Так ось, 2 тисячі кілометрів на сході – практично вся земля розпайована, і ми відвоюємо ці ділянки. Цього року на інженерно-технічне облаштування нам виділили 200 мільйонів. Поки що ми отримали 74, але будувати в будь-якому випадку треба. ■

БІТНИКІВ ПРОКУРАТУРИ, «МАСКИ-ШОУ»

внутрішню безпеку. Вона активно розвивається. Останнім часом нам частково делегувала свої повноваження в плані контролюючої діяльності Служба безпеки України. З'явилося багато питань, пов'язаних з функціонуванням нашої ВБ: як у плані ефективності її роботи серед військовослужбовців, так і її внутрішньої роботи. Наприклад, на східній ділянці мені довелося звільнити начальника відділу та його підлеглих у загонах, які повинні були керувати процесами боротьби, а виявилися втягнутими в корупційні схеми. Тому ми побачили, що роботу управління потрібно скорегувати, перейти на нову модель. Ми вже замислюємося над тим, щоб службу очолювала людина абсолютно незаангажована. Зараз це управління активно працює, але його офіцери виведені за штат. На окремі посади в цьому управлінні офіцерів ми спробуємо призначати на конкурсній основі.

– Розкажіть про зміцнення кордону? Які позакордонні з цього питання?

– Кордон функціонує цілодобово. Як правило, гострі проблеми виникають в ніч з суботи на неділю. Прикордонна доба починається о 20-й годині.

Найбільшим позитивом я вважаю те, що незважаючи на загрози, які є на сході, в нашу країну нинішнього року в'їхало пасажирів на 14% більше – це майже 57 млн людей і на 5% більше транспортних засобів. Люди вірять у країну.

і з Frontex. У цій системі сьогодні функціонує 4 профілі ризику, які ми підготували для них, і вони зараз працюють. Сьогодні ми навчасмо цього напрямку наших колег з Національної поліції і міграційної служби.

Якщо знову повернутися до цифр, то цього року ми відмовили у пропуску 18,5 тисячам осіб. Якщо брати показники минулого року – це менше на 43%. Якщо брати по ефективності, коли до нас стало менше їздити людей, які планували здійснити якісь незаконні дії, – я вважаю: це серйозний показник. Поточного року ми відмовили в перетині кордону більш ніж 2 тисячам потенційних нелегальних мігрантів. Виконали близько 12 тис. доручень правоохоронних органів. Це на 63% більше, ніж торік. Виявили нинішнього року близько 1700 кримінальних правопорушень і 42,5 тисячі адміністративних. Затримали цього року за незаконне перетинання або спробу порушення кордону 26 тисяч людей. З них – 730 незаконних мігрантів. Що стосується міграції – ми провели ряд конференцій, брали участь у подібних заходах за кордоном. Наші європейські партнери підтверджують, що Україна не є для Європи країною міграційного ризику. Минулого року провели 5 спільних операцій з Frontex, і цього року теж проводимо. В поточному році ми затримали 653 одиниці зброї, 31648 боєприпасів, 77 кг наркотиків, 14 кг вибухівки. Тютюнових виробів – практично 4 млн пачок.

У повідомленнях ЗМІ, які стосуються авіакатастроф, обов'язково присутня інформація щодо пошуку «чорних ящиків» та їх подальшого розшифрування. Цей пристрій офіційно називається «Система аварійної реєстрації параметрів польоту». До його складу входить велика кількість датчиків, блоків обробки сигналів і накопичувачів. Саме ця система і дає спеціалістам відповіді на багато питань щодо причин аварій і цим самим надає можливість у подальшому удосконалювати авіатехніку або вносити зміни у процес підготовки пілотів. Сьогодні мова піде про технічне переоснащення прикордонної авіації новітніми зразками засобів контролю польотної інформації.

Олег ГАЙДАМАКА,
Андрій КУЧЕРОВ

ІНФОРМАЦІЯ НА ВАГУ ЖИТТЯ

У травні 1953 року зазнав катастрофи перший у світі реактивний пасажирський лайнер Comet-1. При цьому ніхто не вцілів, були відсутні як свідки трагедії, так і її наявні причини. У команді з розслідування авіакатастрофи був і австралійський вчений Девід Уоррен. Саме він зробив висновки, що записи переговорів пілота і членів екіпажу, а також свідчення приладів при падінні могли б допомогти у встановленні причин авіатрагедії. Свої думки він не полишив і став займатися розробкою новітнього пристрою.

За чотири роки Уоррен з колегами з Науково-дослідної лабораторії авіонавтики в Мельбурні створив діючу модель приладу. Пристрій мав багато позитивних відгуків і ним зацікавився глава британського Агентства реєстрації повітряних суден. Він запросив Уоррена з винаходом у Великобританію, де за допомогою інших фахівців новостворений прилад був удосконалений. Проте новинка не отримала масового розповсюдження.

Все кардинально змінило, як це не цинічно звучить, авіакатастрофа в австралійському штаті Квінсленд, яка сталася 1960 року. За її наслідками теж не вдалося встановити істинну причину трагедії. І саме тоді суд зобов'язав австралійські авіакомпанії встановити такі прилади, які на той час вже виготовлялися в ударостійкому та вогнетривкому корпусі, на всіх цивільних літаках. Новим приладом поступово зацікавились авіакомпанії всього світу, він був прийнятий у масове виробництво, а Девіда Уоррена стали вважати «батьком» цього винаходу.

До речі, вислів «чорний ящик» прижився тому, що перші подібні пристрої обслуговувалися дуже вузьким колом фахівців, а деталі його функціонування були суворо засекречені. І це не випадковість: подібні обмежувальні заходи застосовувалися керівництвом авіакомпаній для того, щоб забезпечити максимальну об'єктивність при розслідуванні льотних пригод. Насправді «чорний ящик», – це бортовий накопичувач у захисній капсулі або контейнері помаранчевого кольору, який є лише частиною комплексу.

ВІД ШПИГУНА ДО ПАРТНЕРА

На даний час в усіх структурах державної авіації, зокрема й авіапідрозділах Держприкордонслужби, використовуються різні бортові засоби об'єктивного контролю і наземні пристрої обробки польотної інформації. Вони дають цінні дані для аналізу дій льотного складу на землі і в повітрі, контролюють дотримання заходів безпеки при виконанні польотів, а також аналізують працездатність складної техніки.

Що цікаво: історія свідчить, що спочатку самі льотчики без ентузіазму сприйняли появу на бортах літаків цих «шпигунів» і «ябед» (саме так називали вони ці пристрої). Це й не дивно, адже прилади об'єктивного контролю не лише розповідали про стан і роботу бортових систем або про що говорили члени екіпажу, а й фіксували будь-які порушення інструкцій та помилки в пілотуванні літаків

і вертольотів. При детальному аналізі отриманої інформації начальство могло суворо покарати чималим грошовим штрафом, відстороненням від самостійних польотів або звільненням з роботи. Однак з часом, усвідомивши важливість цієї справи, екіпажі звикли до того, що після кожного польоту їхні дії й поведінку піддають перевірці, а тому пілоти стали більш дисциплінованими, що значно зменшило кількість льотних пригод або передумов до них.

Однак повернемося у сучасність. Стрімкий розвиток авіаційної галузі вимагає сьогодні й відповідну апаратуру та більш досконалий підхід до забезпечення безпеки польотів. Як приклад можна навести бортові пристрої реєстрації та автоматизовані системи різноманітного контролю. Цей комплекс дозволяє підвищити безпеку польотів за рахунок запобігання вильотів літаків з несправностями або непередбачених екіпажів, чи тих, які

Комбіновані поєднують у собі функції аварійних і експлуатаційних реєстраторів, тому записують великий обсяг польотної інформації. Натомість спеціальні пристрої використовуються при випробуванні нових зразків авіатехніки.

БАГАТОРІВНЕВИЙ КОНТРОЛЬ

Авіатехніка, що експлуатується у прикордонному відомстві, в процесі її модернізації та переобладнання нині активно оснащується сучасними зразками засобів контролю реєстрації, яка має низку переваг перед застарілим обладнанням. Зокрема, новітні розробки дають можливість робити детальний аналіз польотної інформації, зручно її відобразити, передавати та зберігати. Крім того, накопичення великих масивів даних дає можливість застосовувати нові алгоритми обробки інфор-

(весь межрегламентний період). Для швидкого аналізу та усунення несправностей на двигуні, застосовується програма WIZARD, яка за допомогою ноутбука підключається до системи на літаку.

Також сьогодні на легких патрульних літаках Diamond проходить тестове випробування автономний твердотілий реєстратор польотних даних «РП-24», розроблений Головним підприємством обробки польотної інформації, що знаходиться в Києві. Переваги даного накопичувача полягають у автономності роботи та можливості розширення переліку параметрів за допомогою вбудованих додаткових датчиків, підвищення точності та достовірності інформації, збільшення тривалості реєстрації за рахунок обсягу вбудованої пам'яті, можливість автоматизації подальшої обробки за допомогою програмного забезпечення MONSTR 2007 та нового програмно-апаратного комплексу «ЛУЧ».

■ авіаційна безпека

Що там, у «чорному ящику»?

допустили порушення умов безпеки і правил експлуатації авіатехніки в попередніх польотах. Система приладів задіяна у цій апаратурі дозволяє проводити аналіз роботи авіатехніки з більш глибоким контролем технічного стану в межрегламентний період експлуатації, після виконання польотів, а також здійснити оцінку працездатності відповідних приладів після робочих навантажень. Також за допомогою цієї техніки можна отримати дані, необхідні для визначення ступеня освоєння бойових і маневрених можливостей авіатехніки, рівня підготовки льотного складу, підвищити якість навчання пілотів, а також контролювати дотримання заданих умов польоту.

Крім того, можливість цих пристроїв дозволяють досконало встановити істинні причини авіаційних подій та інцидентів. Особливістю цього типу бортових пристроїв реєстрації є той факт, що в польоті ці системи тільки реєструють інформацію, але не здійснюють її аналіз та не включаються в контур управління повітряного судна у нестандартних ситуаціях.

МЕТА ОДНА, А ПРИЗНАЧЕННЯ РІЗНЕ

Незважаючи на широкий спектр завдань, які виконує ця апаратура, за призначенням вона ділиться на аварійні, експлуатаційні, комбіновані та спеціальні бортові пристрої реєстрації. Так аварійні фіксують інформацію, яка є необхідною і достатньою для встановлення справжньої причини льотної події. До аварійних накопичувачів інформації пред'являються особливі вимоги, пов'язані із захистом їх від механічних і ударних навантажень, високих температур, проникнення води і агресивних рідин у внутрішню порожнину, а також з постачанням їх спеціальними засобами порятунку і виявлення.

Експлуатаційні пристрої призначені для реєстрації загальних параметрів польоту, інформація з яких забезпечує вирішення завдань технічної діагностики, збору статистичних даних, прогнозування станів повітряного судна тощо. Число параметрів, що реєструються такими пристроями, досягає декількох сотень, а тривалість запису становить десятки годин.

мації для оцінки тенденцій зміни стану авіатехніки, рівня підготовки льотного складу та стану безпеки польотів.

Бортові пристрої реєстрації з твердотілим накопичувачем (тобто флеш-пам'ять) – це нове покоління апаратури. Так, 2013 року на заміну застарілим зразкам на кшталт САРПП-12 на вертольоти прикордонної авіації Ми-8МТ почали встановлювати вітчизняну апаратуру БПР БУР 4-1, що реєструє 24 аналогових та 18 разових команд. За допомогою програмного забезпечення для обробки польотної інформації MONSTR 2007 є можливість переглянути параметри в динаміці їх зміни з накладенням на параметри переговорів екіпажу та отримати узагальнений аналіз всієї інформації.

На літаках DA 42 M-NG, що експлуатуються в авіації з 2010 року, встановлені системи французького виробника IAERO AРІВOX та система «EECU» австрійського виробника авіаційних двигунів AE-300. Зокрема, AРІВOX реєструє 35 параметрів, а також записує переговори екіпажу. Вона має основний твердотілий накопичувач у броньованому корпусі, який забезпечує запис близько 500 годин польоту і дублюючий легкоз'ємний накопичувач на 50 годин. Це стандартна SD-карта, яка забезпечує швидкий доступ до польотної інформації. Загальний час перезапису і обробки даних за льотну зміну займає не більше 30 хвилин. Спеціалізоване програмне забезпечення для обробки польотної інформації дозволяє виявляти тенденції зміни параметрів польоту, а також виходити за експлуатаційні обмеження. Параметри польоту також можуть бути переглянуті в динаміці їх зміни з накладенням переговорів екіпажу.

Крім того, ця система дозволяє відобразити трьохвимірну траєкторію всього польоту або проходження польоту в динаміці. При наявності підключення до Інтернету можна довантажити рельєф місцевості, що дає більш реалістичну картинку траєкторії руху літака.

Системи електронних блоків управління двигунами «EECU» реєструють 16 параметрів роботи кожного двигуна окремо. Внутрішній накопичувач забезпечує запис тривалістю понад 100 годин

Крім того, «родзинкою» для літаків DA 40 NG та DA 42 NG, прийнятих Держприкордонслужбою від Міносвіти України наприкінці 2015 року, буде встановлення цього року автономного реєстратора польотних даних Arpaego VISION 1000 виробництва США. Даний пристрій здійснює реєстрацію параметрів польоту, а також веде аудіо та відеозапис безпосередньо в кабіні екіпажу. Дані записуються на внутрішній аварійний накопичувач пам'яті, а також з'ємну картку пам'яті SD, що дає можливість для швидкого опрацювання польотної інформації. За допомогою програмного забезпечення для обробки польотної інформації є можливість переглянути всі параметри в динаміці та відтворити зображення у 3D з накладанням аудіо переговорів.

УКРАЇНСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ АВІАБЕЗПЕКИ

Понад півстоліття тому в Києві створено спеціалізоване підприємство, яке нині називається «Науково-технічний комплекс «Електронприлад». Воно вирросло з невеликої лабораторії зі створення бортових реєстраторів та інших контрольних приладів, яке почало функціонувати при ОКБ Олега Антонова. Згодом підприємство стало великим науково-виробничим об'єднанням, що включає в себе і кілька заводів-філій. А інакше й бути не могло: Україна ще за часів СРСР була авіабудівною республікою й потреби в специфічній апаратурі були неабиякі. Необхідно зауважити, що подібних фірм у колишньому СРСР було всього дві: в російському Саратові та Києві. Свого часу, щоб не дублювати роботу, зробили чіткий розподіл: саратовське підприємство забезпечувало своєю продукцією цивільну і далеку військову авіацію. Київське – фронтову, винищувачі та штурмовики КБ Мікояна, Гуревича, Сухого, Яковлева.

Що ж стосується майбутнього, то на даний момент альтернативи «чорних скриньок» не існує, а кращі фахівці цього напрямку постійно працюють над удосконаленням самописців. Так найближчим часом планується створити систему, яка передаватиме всі дані бортових «чорних ящиків» у режимі реального часу через супутник, або до спеціальних служб на авіабазах. ■

■ дата

Лисоня: сторіччя стрілецької слави

Цими днями минає 100 років з часу кровопролитних боїв на горі Лисоня, де в серпні – вересні 1916 року Українські січові стрільці своїми тілами поставили нездоланий заслін московським окупантам. Із цього часу Лисоня стала символом нескореності національного духу й свободи українського народу.

Світлана ДЕЙЧУК

МІЖ МОЛОТОМ І КОВАДЛОМ

З початком Першої світової війни територія Західної й певною мірою Центральної України стала одним із основних театрів військових дій на сході Європи. Адже саме українські землі з їх вигідним геополітичним положенням і колосальними матеріальними ресурсами та людським потенціалом займали чільне місце в геополітичних «апетитах» воюючих імперій.

Росія, прикриваючись ідеєю «об'єднання усіх руських земель», відкрито готувалася загарбати Галичину, Буковину та Закарпаття. Австро-Угорщина прагнула приєднати до Габсбурзької імперії Волинь і Поділля. Німеччина, також була не проти взяти під свій контроль найродючіші землі Європи. У таємних документах німецького генерального штабу, датованих 1 грудня 1915 р., зазначалося: «Кожен, хто в дійсності знає і розуміє географічне та економічне положення Росії, усвідомлює той факт, що Велика Росія може існувати тільки через володіння багатого Україною».

От і ділили окупанти наші землі й багатства, зрозуміло ж, без відома і згоди їх господаря – українського народу. Більше того, українці за відсутності власної держави, опинилися у двох конфронтуючих таборах. Близько 3,5 млн. нащадків козацького роду воювали у російській армії, а майже 300 тисяч вихідців із західно-українських земель – в австрійському війську. Але найгіршим було те, що сини одного й того ж народу змушені були вбивати один одного за чужі для них інтереси.

ЗА РІДНУ ЗЕМЛЮ

Українські січові стрільці (УСС) були єдиною українською національною військовою формацією в складі австро-угорської армії, яка виступила проти російської навали. Вже за кілька днів після початку війни на заклик Головної Української Ради (об'єднання українських політичних сил) відгукнулося 28 тисяч добровольців. Але австрійська влада вибрала лише 2,5 тисячі стрільців (на такий вибір вплинули й перешкоди

з боку поляків), яких було поділено на 10 сотень по 250 бійців. Саме з них і був створений легіон УСС, який, до речі, під час складання Військової присяги виправив значну частину тексту, підтвержуючи тим свою вірність саме українському народові.

Першим успіхом легіону УСС була перемога на горі Маківці 28 квітня – 3 травня 1915 року. Потім Січові стрільці відзначилися в боях під Болеховом, Галичем, Завадовом і Семиківцями.

Влітку 1916 року на Східному фронті розпочалася масова наступальна операція російських військ, відома як Брусиловський прорив. У паніці австрійське командування кидає в бій усі свої сили, навіть турецькі дивізії з Салоніського фронту. Зокрема, 1-й полк УСС під командуванням Антіна Вариводи отримав наказ зупинити ворожий наступ під селом Потутори. Головним плацдармом стрільців було обрано гору Лисоня, за 4 кілометри на південний схід від Бережан (нині райцентр на Тернопільщині).

РОЗВИТОК ПОДІЙ

Підрозділ українського війська нараховував на той час 47 старшин і 1685 стрільців. Як це вже не раз було, австрійське командування прикрило Січовими стрільцями найважливішу ділянку – шлях Підгайці–Бережани. Вже 12 серпня, коли стрільці ще не встигли спорудити окопи й закріпитися, їм довелося вступити в перший бій із передовими частинами російської армії. Сотня І куреня після запеклих сутичок, зазнавши значних втрат, була змушена відступити на Бережани. Проте дві інші сотні сформували другу лінію оборони й ліквідували загрозу подальшого наступу.

Наступних два тижні тривало позиційне протистояння сторін. 31 серпня російська армія розпочала черговий наступ і за три дні 113-та елітна піхотна дивізія за підтримки частин кавалерійського корпусу таки прорвала оборону 35-го австрійського полку. У зв'язку з цим 1-шу сотню УСС під командуванням поручника Р. Сушка було вислано в наступ. Вночі її було повністю розгромлено.

Вранці 3 вересня пішла в контрнаступ 2-га сотня поручника А. Мельника, але потрапила під надзвичайно сильний артобстріл противника й була змушена відступити. Далі в атаку пішла 3-тя сотня В. Кучабського для надання підтримки правому флангу 2-ої сотні, що було успішно виконано.

Тим часом розгорівся запеклий бій за останні оборонні позиції, втрата яких відкривала шлях до Бережан. Але сотні УСС, зібравши навколо себе рештки інших полків, змогли стримати натиск ворога. О 9-й годині ранку в одному з ярів біля Лисони відбувся зустрічний бій між 4-ою сотнею УСС під командуванням поручника І. Будзиновського та підрозділами правого

флангу 113-ої дивізії росіян, який завершився успіхом останніх. Росіяни захопили в полон більшість командного складу І куреня.

У такій дуже загрозовій ситуації штаб кинув у бій свій останній резерв – II робітничий курінь УСС. 5-та сотня, щойно прибувши на поле бою, одразу атакувала ворожі позиції й звільнила командирів І куреня та залишки 4-ої сотні. Після цього II курінь провів два повторних наступу, щоб відбити зайняті росіянами позиції на Лисоні, але ця спроба провалилася. Зазнавши значних втрат убитими та пораненими, курінь зайняв оборону на західних схилах гори. Справа його прикривав 310-й угорський полк, а з лівого флангу – віцелі сотні 81-го угорського полку. Залишки І куреня обороняли становище на Лисоні до полудня, коли їм на допомогу прийшли дві сотні баварського полку. Росіяни, які зазнали значних втрат, того дня вже не мали змоги продовжувати наступ. Ворожі сторони впорядкували свої оборонні позиції та готувалися до нових боїв.

4 вересня о 6-й годині весь австрійський фронт пішов у контрнаступ. Спершу він виявився вдалим. І курінь УСС зміг пробитися до передової лінії оборонних укріплень ворога біля річки Ценівки, а II куреню майже вдалося захопити втрачені позиції на Лисоні. Але через недостатню координацію дій і стрімкі флангові атаки противника наступаючі групи змушені були відступити з великими втратами. Увечері того ж дня австрійське командування підтягло на Лисоню важку артилерію, котра, щойно прибувши, почала обстрілювати російські окопи. О 19-й годині почався загальний наступ піхоти, яка майже без бою здобула головні позиції росіян.

Ще одну спробу прорвати австрійський фронт російські війська зробили 16 вересня. Їм вдалося зайти у фланг і тил полку УСС, та Січові стрільці успішно відбили атаку ворога.

Бойові події на Лисоні досягли апогею в останні дні вересня 1916-го. 29 числа розпочався третій, найбільш масований наступ росіян. Бої тривали майже безперервно три доби. Упродовж перших двох днів царська артилерія вела ураганний обстріл австрійських коаліційних військ на Лисоні та в околицях села Потутори. У другій половині дня 30 вересня російська піхота розбила угорський полк і зайняла його позиції, створивши плацдарм для наступу. Звідти московські війська вийшли у долину річки Золота Липа в напрямку села Посухова і, використовуючи зайняті ще 16 вересня позиції, оточили полк Українських січових стрільців, дислокований у селі Потутори. Ціною великих втрат загонам УСС вдалося прорвати кільце оточення і вийти до Бережан.

Утім, російським військам так і не вдалося втриматися на Лисоні, й незабаром 55 угорська дивізія відкинула їхні позиції на кілька кілометрів.

*Марширують стрільці січові
у кривавий тан,
Визволяти братів–українців
з московських кайдан.
А ми наших братів–українців
визволимо,
А ми нашу славу Україну,
гей–гей, розвеселимо!*

*Уривок із народної пісні
«Ой у лузі червона калина»*

НЕВМИРУЩА ПАМ'ЯТЬ ЛИСОНІ

Криваві бої за Лисоню, в які росіяни кинули цілу дивізію найкращої піхоти та багато артилерії, закінчилися перемогою австрійського війська оборону, якби не полк УСС, що спинив наступ ворога у хвилину найбільшого ослаблення фронту? За цю перемогу Українські Січові Стрільці заплатили криваву ціну. У серпневих та вересневих боях за Лисоню український легіон втратив понад 1000 убитих, поранених та полонених і на початок жовтня 1916 року налічував усього дев'ять старшин і 450 стрільців. Через значні втрати постало питання про саме існування полку УСС. Проте згодом, завдяки ефективній роботі Вишколу УСС, відбулося відродження підрозділу. Окрім бойової звитяги стрільці й повстанці залишили величезний пласт культурної спадщини – музичної, художньої, літературної.

Безсумнівно Лисоня – це одночасно триумф і Голгофа українських січових стрільців. А для сучасного покоління вона стала П'ємонт національного відродження. 1927 року тут було зведено пам'ятний курган, який за два роки сплюндрували й розкопали польські власті. Та з часом народ знову відновив братню могилу усусів. Зруйнованим цей курган стояв і за часів радянської окупації. Але саме тут 30 серпня 1989 року вперше на Тернопільщині було піднято синьо-жовтий прапор. 1990 року громада знову відновила на Лисоні стрілецьку могилу. Сюди навіть привезли землю з могили кошового отамана Запорізької Січі Івана Сірка. А 18 вересня 1994 року величавий Меморіал на Лисоні увіковічив безсмертну пам'ять січових стрільців. Він став символом боротьби українського народу за утвердження державної незалежності. ■

■ презентація

Поетична душа героя

Днями у Могилів-Подільському прикордонному загоні відбулася презентація збірки віршів полеглого воїна-прикордонника Олександра Дзюбелюка, яка має назву «Моє життя – свобода руху, землю рідною їти».

Людмила КАТЕРИНИЧ

Новодрук побачив світ насамперед завдяки батькам Олександра – Миколі Васильовичу та Антоніні Володимирівні. Мрію подружжя подарувати громадянськості творчість сина-героя допомогли втілити в життя меценати, які захотіли лишитися невідомими. І нині, завдячуючи зусиллям цих небайдужих людей ми маємо нагоду відчувати тонку душу поета, якому доля відвела на цій землі лише 24 роки.

Також не лишилися осторонь працівники видавництва Національної академії Держприкордонслужби. Зокрема, батьки Олександра щиро вдячні ректору Академії генерал-

майору Олегу Шинкаруку, начальнику відділу по роботі з персоналом полковнику Якову Атаманчуку та всім, хто допомагав у справі виходу в друк збірки Олександра Дзюбелюка.

Багато теплих слів було сказано про молодого офіцера товаришами по службі, адже саме з Могилів-Подільського прикордонного загону розпочався його бойовий шлях.

– Змалку серце Олександра побило поетичне слово. Любив вірші Тараса Шевченка, Лесі Українки, Ганни Чубач. На творчій ниві спро-

бував себе навчаючись у Національній академії Державної прикордонної служби України. А в серці, певно, плевав мрію, що прийде час і він напише такі ж гарні твори, як його улюблені автори, – згадає мати бійця.

Свого часу вірші Олександра Дзюбелюка друкувалися на шпальтах «Прикордонника України» та місцевої газети «Надністрянська правда». Був серед них вірш, який навіновав підсвідомому тривогу:

Навіщо мені такі муки
лихая доля навела,
Що рано мене у могилу
та й молодого завела.
Навіщо ти мені дорогу
вогнем, камінням полила?
Навіщо висушила води,
дерева в попіл спалила....

– писав Олександр ще 2008-го, передчуваючи біду до того, як вона мала статися.

У червні 2014-го старший лейтенант відбув на схід України, аби разом зі своїми бойовими побратими стати на захист рідної країни від новоявленої орди. 27 липня Олександр загинув від осколків російського «Града», мужньо боронячи від окупантів пункт пропуску «Довжанський».

Презентація книги стала для учасників заходу справжнім відкриттям: присутні слухали вірші Олександра, не прив'язані ні до політики, ні до ідеології. Його слова: «Моє життя – свобода руху» – це його кроки до свободи, яка дарувала наснагу для творчості. З таким настроєм Олександр Дзюбелюк жив, творив, любив. І його розуміння, його відчуття життя й вічності склалися в книжку, котра нагадуватиме нам про воїна-поета, що нині стоїть у строю Небесної гвардії.

У козака така доля,
І немає слів сказати:
За країну рідну свою
Та й не важко помирати.

Проти турків і татар,
Проти ляхів клятих,
Проти руських воєдар
Ніс тязар проклятий.

Ні на мить він не засинав,
Не стуляв він очі,
І кордон охороняв
І у день, і вночі...

За свободу й незалежність
Наш козак воює,
Ще той ворог проклятуций
Ой як пожалкує!

Олександр ДЗЮБЕЛЮК

■ зірки на погони

від 1 вересня 2016 року №855-ос
підполковник
по Північному РУ ДПСУ
майору ПЕТЛЮХУ Володимирі Анатолійовичу
по Західному РУ ДПСУ
майору ЛИТВАКУ Івану Степановичу
по Південному РУ ДПСУ
майору СЕРГІЙЧУКУ Сергію Григоровичу

від 6 вересня 2016 року № 875-ос
по Північному РУ ДПСУ
полковник
підполковнику БАРАНОВУ Ігорю
Миколайовичу
підполковник
майору ЗАЙЦЮ Віталію Святославовичу
майору КУРОЄДУ Віталію Віталійовичу
майору ПЕТЛЮХУ Володимирі Анатолійовичу
майору ПІНЧУКУ Андрію Васильовичу
по Південному РУ ДПСУ
підполковник
майору СТРИЖАКУ Дмитру Миколайовичу
майору ЯРУШУ Сергію Володимировичу
по Азово-Чорноморському РУ ДПСУ
підполковник
майору РОТАРЮ Сергію Євгеновичу
Управління
кадрового менеджменту АДПСУ

■ МИСТЕЦТВО

Краса, відтворена пензлем

Четверо відомих художників з Києва та Одеси – Михайло Пархоменко, Сергій Мезенцев, Андрій Куцаченко та Марія Чепульська – провели кілька тижнів у гірських прикордонних районах Чернівецької та Івано-Франківської областей.

Віталій ОЛІЙНИК

Вони мешкали у підрозділах «зелених кашкетів», ходили із патрулями в наряди, спілкувалися з місцевим населенням і творили нові картини. Свої роботи митці продемонстрували на виставці, організованій в управлінні Чернівецького загону.

На ній було представлено понад 20 полотен художників. А милуватися тут справді було чим. На одній з картин ми бачимо гірські вершини з надзвичайно гарною природою, внизу, на галявині розташувалася прикордонний пост – колишня застава, яка нині послуговує вартовим рубежем місцем тимчасового відпочинку. На іншій – контрольній-слідову смугу, що тягнеться вгору, а там, вдалині, видніється спостережна вишка. На суд глядачів, а їх виявилось багато, було представлено і полотно, на якому зображені спецзасоби, за допомогою яких пильні вартові охороняють державні рубежі: тепловізор, бінокль, автомат тощо.

Самі ж художники-пейзажисти зізнаються, що таких мальовничих красивидів, побачених в українських Карпатах, вони не зустрічали ні в Грузії, ні в Туреччині, ні у скандинавських країнах.

– Це відчуття не купиш ні за які гроші, – каже заслужений художник України Михайло Пархоменко. – Такою красою, яку довелося бачити на горі Рого, там, де спостережний пункт, ми ніде так не були в захваті. Коли стоїш на вершині, бачиш бездонне небо, а внизу під тобою пропливають хмари. Таке враження висловити словами важко.

Окрім прекрасних красивидів, митці відобразили пензлем і службу та повсякденне життя охоронців кордону. Коли чудові пейзажи осені заграють новими барвами, художники збираються знову побувати в Карпатах. А створені ними тут роботи збираються показати на всеукраїнських виставках. Після цього близько половини своїх творів митці обіцяють передати музею Чернівецького прикордонного загону.

ДО ДНЯ ЗАХИСНИКА УКРАЇНИ

XIII МІЖНАРОДНА СПЕЦІАЛІЗОВАНА ВИСТАВКА

ЗБРОЯ ТА БЕЗПЕКА

ПРОВОДИТЬСЯ ЗГІДНО З РОЗПОРЯДЖЕННЯМ
КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ОСНОВНІ ТЕМАТИЧНІ
НАПРЯМКИ ВИСТАВКИ:

- озброєння і військова техніка для армії і правоохоронних органів;
- оснащення поліції;
- військова авіація;
- охорона кордону;
- зброя для полювання, самозахисту та спорту;
- одяг, взуття, засоби захисту

МІЖНАРОДНИЙ ВИСТАВКОВИЙ ЦЕНТР
Україна, 02002, м. Київ, Броварський пр-т, 15
"Лівобережна"
+38 044 201-11-63
zbroya@iec-expo.com.ua
www.iec-expo.com.ua, www.мвц.укр,
www.tech-expo.com.ua

11-14
ЖОВТНЯ
2016

Генеральний
інформаційний партнер:

Генеральний
медіа-партнер:

Технічний
партнер:

Засновник:
Адміністрація
Державної
прикордонної
служби України

Прикордонник
України

Свідоцтво про реєстрацію:
КВ № 8071 (28.10.2003 р.)
Передплатний індекс:

61023

Видається
з липня 1943 року

Заступник
головного редактора
Андрій ГЕРАСИМКІВ

Черговий по номеру
Володимир ПАТОЛА

Тижневик надруковано у друкарні ТОВ «Мега-Поліграф»
Адреса: м. Київ, вул. М. Вовчка, 12/14. Тел.: 581-68-15

Замовлення: 49463
Наклад: 4300 прим.

З питань розміщення реклами на шпальтах газети звертатися
у відділ реклами та договірної роботи Інформагентства
Держприкордонслужби України за тел.: (044) 566-43-30

Відповідальність за достовірність фактів, цитат,
власних назв та інших відомостей несуть автори
публікацій, а рекламної інформації – рекламода-
вець. Редакція не листується з читачами. Редакція
може не поділяти точку зору автора. Рукописи не
повертаються і не рецензуються. Редакція залишає
за собою право редагувати матеріали. При вико-
ристанні наших публікацій посилання на газету
обов'язкове.

Наша адреса:
02099, м. Київ,
вул. Ялтинська, 11

Тел./факс:
566-43-30 (багатоканальний)
239-85-73, 239-85-77

E-mail: redactor@dpsu.gov.ua
kordo@ukr.net